

**STRUCTURI
INTEROGATIVE
ÎN TEXTELE BIBLICE
ROMÂNEȘTI**

ANDREEA CRISTEA COJOCARU

**STRUCTURI
INTEROGATIVE
ÎN TEXTELE BIBLICE
ROMÂNEȘTI**

**Prefață
de
Petre Gheorghe Bârlea**

**EDITURA UNIVERSITARĂ
București, 2018**

Colecția FILOLOGIE

Referenți științifici:

Prof. univ. dr. Alexandru GAFTON, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” Iași

Prof. univ. dr. Ștefan GĂITĂNARU, Universitatea din Pitești

Conf. univ. dr. Florentina NICOLAE, Universitatea „Ovidius” Constanța

Redactor: Gheorghe Iovan

Tehnoredactor: Ameluța Vișan

Coperta: Monica Balaban

Editură recunoscută de Consiliul Național al Cercetării Științifice (C.N.C.S.) și inclusă de Consiliul Național de Atestare a Titlurilor, Diplomelor și Certificatelor Universitare (C.N.A.T.D.C.U.) în categoria editurilor de prestigiu recunoscut.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

CRISTEA COJOCARU, ANDREEA

Structuri interogative în textele biblice românești / Andreea Cristea

Cojocaru ; pref. de Petre Gheorghe Bârlea. - București : Editura

Universitară, 2018

Conține bibliografie

ISBN 978-606-28-0779-5

I. Bârlea, Petre Gheorghe (pref.)

811.135.1

DOI: (Digital Object Identifier): 10.5682/9786062807795

© Toate drepturile asupra acestei lucrări sunt rezervate, nicio parte din această lucrare nu poate fi copiată fără acordul Editurii Universitare

Copyright © 2018

Editura Universitară

Editor: Vasile Muscalu

B-dul. N. Bălcescu nr. 27-33, Sector 1, București

Tel.: 021 – 315.32.47 / 319.67.27

www.editurauniversitara.ro

e-mail: redactia@editurauniversitara.ro

Distribuție: tel.: 021-315.32.47 / 319.67.27 / 0744 EDITOR / 07217 CARTE

comenzi@editurauniversitara.ro

O.P. 15, C.P. 35, București

www.editurauniversitara.ro

CUPRINS

PREFAȚĂ (P. Gh. Bârlea)	7
SIGLE ȘI ABREVIERI	12
INTRODUCERE	16
1. Argument.....	16
2. Stadiul cercetărilor.....	20
2.1. Studii referitoare la interogație.....	21
2.2. Studii referitoare la limbajul biblic.....	28
2.3. Studii referitoare la retorica biblică.....	31
2.3.1. Cercetări pe plan internațional.....	32
2.3.2. Cercetări românești.....	37
3. Metode de lucru.....	41
4. Materialul de lucru	47
5. Precizări terminologice.....	48
1. LIMBAJUL BISERICESC ȘI RESURSELE SALE COMUNICATIVE	49
1.1. Importanța textului biblic în analiza discursului scris.....	49
1.2. Particularități ale actelor de vorbire în limbajul biblic.....	58
1.3. Locuționar și alocuționar în interogațiile biblice.....	69
2. STRUCTURI INTEROGATIVE DESTINATE OBTINERII DE INFORMAȚII	82
2.1. Întrebări de alegere.....	83
2.2. Întrebări de identificare.....	98
2.2.1. Întrebări de identificare alternative.....	98

2.2.2. Întrebări introduse prin cuvinte interogative.....	104
2.3. Întrebări generice.....	108
2.4. Întrebări ecou.....	131
2.5. Întrebări evaluative.....	138
3. ÎNTREBĂRI CU FUNCȚIE FATICĂ ÎN TEXTUL BIBLIC.....	146
3.1. Întrebări conector.....	146
3.2. Întrebări ofertăsugestie.....	147
3.3. Întrebări modalizate.....	149
4. ÎNTREBĂRI CLASIFICATE DUPĂ FUNCȚIA DE RĂSPUNS.....	160
4.1. Întrebări slab orientate.....	160
4.2. Întrebări puternic orientateretorice.....	164
5. VARIABILELE SOCIO-PRAGMATICE ALE INTEROGAȚIEI.....	204
5.1. Participanții la dialog și contextul extralingvistic .	204
5.2. Gradul de coerență a întrebărilor.....	231
5.2.1. Întrebări cu coerență directă.....	231
5.2.2. Întrebări cu coerență indirectă.....	233
5.3. Întrebări concrete cu substrat spiritual.....	234
5.4. Întrebări instituționalizate.....	245
5.4.1. Întrebări didactice de tip catehetic.....	246
5.4.2. Întrebări de tip juridic.....	249
5.4.3. Întrebări oratorice.....	253
CONCLUZII.....	258
BIBLIOGRAFIE.....	268

PREFAȚĂ

TIPOLOGIA INTEROGAȚIILOR ÎN VERSIUNILE ROMÂNEȘTI NEOTESTAMENTARE

Lucrarea abordează o temă interesantă și instructivă pentru ambele domenii implicate în tratarea interdisciplinară – lingvistică și teologie –, într-o manieră și pe un corpus de texte care îi conferă dintru început originalitate. Analiza actelor de vorbire cu caracter interogativ, într-o viziune coerentă, aproape monografică, este de natură să pună în lumină cel puțin două serii de aspecte inedite cu privire la specificul textului biblic:

- a) subtilitatea formulării unor enunțuri interogative într-un text cu puternică încărcătură ideologică, mai precis – dogmatică, într-un evantai de tipuri și subtipuri de construcții logico-semantice și gramaticale;
- b) capacitatea limbii române, vechi și actuale, de a reda subtilitățile de conținut și de formă a limbilor vechi, „sacre” – ebraico-aramaica, greaca, latina și a limbii de cultură - slavona.

Autoarea își selectează un corpus de texte suficient de bogat, încât să poată acoperi întreaga tipologie a interogației, analizată inițial ca scheme logice de cunoaștere, prin schimburile verbale între emițător și receptor. Întrebările sunt

extrase din cărțile evangheliștilor, completate cu alte cărți din *Noul Testament*, mai precis, din *Epistolele pauline*, *Faptele Apostolilor*, *Apocalipsa după Ioan*. Acolo unde corespondențele o impun, se fac referirile de rigoare la cărți și versete din *Vechiul Testament*.

Metodele de lucru sunt adaptate obiectivelor pe care autoarea și le-a propus. Așa cum arătam mai sus, o primă ipoteză de lucru care trebuia verificată a fost aceea că talmăcitorii români au înțeles exact mesajul biblic și l-au redat corect conașionalilor. Or, o asemenea analiză presupune în primul rând utilizarea principiilor, metodelor și instrumentelor de lucru ale lingvisticii istorice, pe de o parte, și ale pragmaticii lingvistice, pe de altă parte. Așa se explică și prezentarea destul de detaliată din capitolul introductiv, cu etapizarea pragmaticii și cu prezentarea școlilor americane și europene. Autoarea își alege anumite direcții de cercetare pragmatică, aplicând achizițiile acestora asupra unui material mai puțin supus unor astfel de demersuri.

A doua ipoteză importantă a fost aceea că româna dispunea de virtuțile compensatoare, dacă nu chiar de un sistem al limbii apt să redea subtilitățile mesajului conținut în cele mai diverse structuri interogative, formulate într-o altă epocă istorică și în cu totul alt spațiu geografic-cultural, cu o comunitate de vorbitori caracterizată prin cu totul alte mentalități. Pentru aceasta, se folosesc instrumentele de analiză ale gramaticii descriptive, ale gramaticii contrastiv-tipologice și, nu în ultimul rând, cum spuneam, ale gramaticii istorice românești. Această din urmă abordare este explicată prin două rațiuni. În primul rând, evoluția limbii române impune adaptarea continuă a textului biblic la capacitatea de receptare a utilizatorilor din fiecare epocă. În al doilea rând, studiile de specialitate pun la dispoziția traducătorilor noi soluții traductologice pentru pasajele

dificile, obscure, din textul original. Din perspectiva traducerii formulelor interogative, se poate deduce că nu întotdeauna versiunea cea mai nouă este și cea mai corectă, prin raportare la textul-bază. Uneori se dovedește că textele vechi oferă, pe lângă parfumul arhaic și pe lângă valoarea de document istoric pentru faptele de limbă, și o percepție mai adecvată a mesajului biblic.

Structura lucrării este, de asemenea, subordonată intențiilor analitice. După un lung capitol introductiv, în care sunt explicate în detaliu perspectivele teoretice ale abordării textului selectat, autoarea consacră o secțiune prezentării limbajului bisericesc românesc. Ideea de la care se pornește este aceea că varianta „tehnică” a limbajului biblic a stat la baza formării limbii literare românești, mai ales în varianta ei scrisă. În afară de aceasta, specificul mesajului se pretează foarte bine la studiul interogației, căci interogațiile fac parte din mulțimea actelor de vorbire care lămuresc, în stil didactic/catehetic, dar și filosofic-teologic, Cuvântul divin, cu trepte diferite de înțelegere pentru cititori diferiți și pentru diferite categorii de inițiați. În sfârșit, capitolul cel mai consistent din economia lucrării este consacrat analizei structurilor interogative propriu-zise. Criteriile de clasificare sunt cele standardizate prin studiile de logică și lingvistică, valorificate și sistematizate foarte bine în lucrarea Andrei Șerbănescu-Vasilescu, *Întrebarea. Teorie și practică*, 2002. Funcțiile de comunicare îndeplinite, situațiile de comunicare, structura gramaticală a enunțurilor și persoana receptorului sunt, în principiu, cele patru repere în raport de care se divizează câteva zeci de subtipuri ale întrebărilor cu aplicație în textul biblic. Fiecare tip și subtip este bogat ilustrat prin extrase din versetele a șapte dintre versiunile românești ale *Noului Testament – Biblia de la București* (1688); *Biblia de la Blaj* (1795); *Biblia de la Buzău* (1854-1856); prima *Biblie*

Sinodală (1914), *Biblia* utilizată în bisericile neoprotestante, așa-numita *versiune Cornilescu* (ediția 1926, revizuită), *Biblia jubilară*, diortosită de Bartolomeu Anania (2001) și, bineînțeles, *Biblia în uz*, adică versiunea sinodală din 1938, realizată de către Gala Galaction și Vasile Radu, sub îndrumarea și cu colaborarea episcopului, pe atunci, Nicodim Munteanu, în forma ei de mare circulație astăzi, aceea din 1982.

Andreea Cristea-Cojocaru ia în discuție contextul în care apare fiecare întrebare, chiar cu câte un mic paragraf de exegeză, dacă particularitățile interogației o impun, prin straturile profunde ale acesteia. În principiu, însă, se analizează structura de suprafață – conectorii interogativi, grupurile nominale și verbale, eventualele schimburi verbale din schema „întrebare – răspuns – reformularea întrebării (unde este cazul)”, cu particularitățile fonetice, morfologice, lexicale ale epocii în care a fost realizată fiecare dintre cele șapte versiuni românești. Abia după clarificarea acestor aspecte se face legătura cu mesajul propriu-zis, pe baza unei analize logico-semantice și pragmatice, pentru ca, în final, să se stabilească în care tip de întrebare se poate încadra versetul sau fragmentul respectiv de verset interogativ.

Concluziile unui asemenea amplu și sistematic demers sunt pe măsura așteptărilor. Ele dezvăluie, o dată în plus, din această perspectivă particulară, lupta neîncetată a talmăcitorilor cu cele două serii de dificultăți obișnuite în asemenea împrejurări: a) neclaritățile din textul bază și b) „strâmtoarea limbii” pentru echivalențele din textul-țintă. Pe de altă parte, cercetarea propusă de autoare învederează nenumăratele posibilități pe care le oferă un enunț concentrat într-o întrebare pentru a comunica mesaje cu mare încărcătură informațională și emoțională. Întrebările retorice, întrebările închise, întrebările indirecte sunt numai câteva dintre

formulele prin care este redată învățătura creștină în veșmântul românesc, mereu reînnoit de-a lungul anilor.

Lucrarea este scrisă cu acuratețe, într-un stil științific lipsit de ostentație, după un plan de expunere coerent, rezultatul final fiind o demonstrație științifică pe cât de convingătoare, pe atât de utilă. Bibliografia de specialitate este corect utilizată, dintr-o perspectivă personală, cu comentarii proprii în privința unor grile de evaluare a faptelor de limbă și, în orice caz, cu trimiteri oneste la sursele documentare. Abordarea este în mare parte inedită, iar concluziile sunt originale și pertinente.

Prof. univ. dr. P. Gh. Bârlea

SIGLE ȘI ABREVIERI

A. *Sigle*

- BA = *Biblia sau Sfânta Scriptură*. Ediție jubiliară a Sfântului Sinod, versiune diortosită după *Septuaginta*, redactată și adnotată de I.P.S. Bartolomeu Anania, tipărită cu binecuvântarea și prefața Prea Fericitului Părinte Teoctist, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, București: Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, 2001.
- Bailly = BAILLY, M. A., *Dictionnaire Grec-Français*, Paris: Hachette, 1929/1987.
- BB = *Biblia de la București 1688*, ediție îngrijită de Vasile Arvinte și Ioan Caproșu, vol. I și II, Iași: Editura Universității „Al. I. Cuza”, 2001- 2002.
- BBj = *Biblia de la Blaj 1795*, ediție jubiliară, tipărită cu binecuvântarea I.P.S. Lucian Mureșan, Mitropolitul Bisericii Române Unite și sub egida științifică a Academiei Române, Institutul de Istorie Cluj-Napoca, la Tipografia Vaticană, Roma, 2000.
- BBz = *Biblia sau Testamentul Vechiu și Nou*, tipărită la îndemnul lui Barbu Știrbei, cu binecuvântarea și cheltuiala Episcopului D. D. Filoteiu al Buzăului. Ediția Sfintei Scripturi apare în cinci volume, între 1854-1856, după cum urmează: vol. I – 1854, vol. II – IV – 1855, vol. V, care cuprinde Cărțile Noului Testament, în anul 1856.

- BC = *Biblia sau Sfânta Scriptură a Vechiului și Noului Testament*, tradusă de Dumitru Cornilescu. Ediție de studiu Thomas, Wolaran – Switserland: La Buona Novella – Oradea: Editura Universității Emmanuel, 2002.
- B = *Biblia sau Sfânta Scriptură*, tipărită sub îndrumarea și purtarea de grijă a Prea Fericitului Părinte Teoctist, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, cu aprobarea Sfântului Sinod, București: Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă al Bisericii Ortodoxe Române, 1982.
- DEB = *** *Dicționar enciclopedic al Bibliei*, coord. P. M. Bogaert *et alii*. Traducere românească de Dan Slușanschi, București: Humanitas, 1998 (Ed. orig. *Petit dictionnaire encyclopédique de la Bible*, Turnhout: Editions Brepols, 1987).
- DEX = *** *Dicționarul explicativ al limbii române*, București: Univers Enciclopedic, 1998².
- DLRV = *** *Dicționar al limbii române vechi*, coord. George Mihăilă, București: Editura Enciclopedică, 1974.
- DȘL = BIDU-VRÂNCEANU, Angela, CĂLĂRAȘU, Cristina, IONESCU-RUXĂNDOIU, Liliana, MANCAȘ, Mihaela, PANĂ DINDELEGAN, Gabriela, *Dicționar de științe ale limbii*, București: Editura Nemira, 2002.
- GALR = GUȚU ROMALO, Valeria (coord.), *Gramatica limbii române*, Vol. I. *Cuvântul*, Vol. al II-lea: *Enunțul*, București: Editura Academiei Române, 2005.
- GAR = *Gramatica limbii române*, Vol. I-II, București: Editura Academiei, 1966 (1968).

- GBLR = PANĂ DINDELEGAN, Gabriela (coord.), *Gramatica de bază a limbii române*, București: Editura Academiei Române, 2010.
- ILR = ROSETTI, Alexandru (coord.), *Istoria limbii române*, vol. I – 1965, vol. II – 1969, București: Editura Academiei Române.
- NT = *Noul Testament*.
- VT = *Vechiul Testament*.
- VULGATA = *Vulgata – Biblia Sacra juxta Vulgata Versionem* (Vulgate Latin Bible), edited by R. Weber, B. Fischer, J. Gribomont, H.F.D. Soarks, and W. Thiele (at Beuron and Tuebingen), Stuttgart: Unitet Bible Societies, 1975.

B. Abrevieri

Ac., ac. = acuzativ	etc. = <i>et caetera</i>
adj. = adjectiv, adjectival	f. = feminin
adv. = adverb, adverbial	fr. = franceză
afirm. = afirmativ	G. = genitiv
arh. = arhaic	ger. = gerunziu
art. = articol, articulat	germ. = germană
atr. = atribut	gr. = greacă
bg. = bulgară	ibid. = <i>ibidem</i>
cf. = <i>confer</i>	id. = <i>idem</i>
conj. = conjugare;	imper. = imperativ
conjunctiv	impers. = impersonal
coord. = coordonare,	impf. = imperfect
coordonat(or)	ind. = indicativ
D. = dativ	inf. = infinitiv
des. = desinență	inter. = interogativ
dr. = daco-roman	interj. = interjecție,
ebr. = ebraică	interjecțional
engl. = engleză	intr. = intransitiv

invar. = invariabil
it. = italiană
înv. = învechit
lat. = latină
loc. = locuțiune
loc. cit. = *loco citato*
lucr. cit. = lucrarea citată
m. = masculin
megl. = meglenoromână
m.m.pf. = mai-mult-ca-perfect
N. = nominativ
n. = neutru
n. a. = nota autorului
neart. = nearticulat
neg. = negativ
op. cit. = *opus citatum*
p. = pagină
pp. = paginile
part. = participiu
pl. = plural
pop. = popular
pref. = prefix
prep. = prepoziție, prepozițional

prez. = prezent
pron. = pronume, pronominal
Ps. = psalm, *Cartea Psalmilor*
rom. = română
s. a. = sublinierea autorului
s. n. = sublinierea noastră
sg. = singular
slv. = slavonă; (limbi) slave
sqq. = *sequentesque*
subst. = substantiv, substantival
suf. = sufix
s. v. = *sub voce*
tc. = turcă
ucr. = ucraineană
vb. = verb
V. = vocativ
v. = verset
vs. = *versus*

INTRODUCERE

1. ARGUMENT

Lucrarea pe care o propunem pornește de la premisa că structurile interrogative reprezintă acte de vorbire cu mare încărcătură pragmatico-lingvistică, în oricare dintre nivelurile și stilurile limbii. Ele pot da seama de mecanismele gândirii umane și de relațiile lor cu limba în care se materializează formele respective ale judecății și ale sentimentelor, indiferent dacă cercetăm „universalitățile limbii” (și ale gândirii, nu mai puțin) sau, dimpotrivă, specificul limbii – acel „geniu intern” (*innere Sprachform*) despre care vorbea Wilhelm von Humboldt, încă din 1836¹.

Dacă ne referim la un limbaj special, ca cel biblic, transmis prin noile texte de circulație universală, precum *Vechiul Testament* și *Noul Testament*, atunci interesul pe care îl pot prezenta respectivele acte ale vorbirii este, cu siguranță, mult mai mare.

¹ La scurt timp după publicarea fragmentelor sale referitoare la relația general-particular în evoluția limbilor (cf. W. von Humboldt, *Despre diversitatea structurală a limbilor și influența ei asupra dezvoltării spirituale a umanității*. Trad. rom. de Eugen Munteanu, București: Humanitas, 2008), din comparatismul istoric, foarte cultivat în epocă prin codificarea din tratatul lui (Fr. Diez) s-au desprins noile metode de cercetare a limbii, precum tipologia limbilor, apoi curentul etnolingvistic și filosofic al neogramaticilor, cultivat la noi de Ov. Densusianu, în studiile publicate mai ales în revista *Grai și suflet*.

Interogația este un element esențial al interacțiunilor verbale, căci ea redă un proces fundamental al gândirii, și anume, starea de perplexitate în fața minunilor lumii înconjurătoare, în fața infinității manifestărilor vieții pe pământ. „A întreba” înseamnă „a gândi”, căci cel care întreabă se declară conștient de limitele informației sale, își declară inferioritatea cu privire la cantitatea și calitatea cunoștințelor sale și a capacității proprii de prelucrare a datelor realului. De asemenea, o întrebare conține presupuziția că interlocutorul poate deține informațiile respective și că este dispus să comunice pentru a le împărtăși celui dintâi. În plus, judecata sa include și certitudinea că cei doi pot folosi un cod comun de comunicare și un context favorizant pentru respectivele schimburi verbale.

Or, toate acestea reprezintă cel puțin trei serii de manifestare a spiritualității umane:

- Sunt acte de gândire și manifestări ale psihicului uman;
- Sunt acte de vorbire și exprimă resursele standard ale codului lingvistic utilizat, ca sistem al limbii, dar și capacitățile personale, individuale, ale emițătorului de a performa un anumit tip de întrebare, formulată cu anumit scop;
- Din punctul de vedere al receptorului, reprezintă posibilități de decodificare pragmatică și de continuare a dialogului (prin transformarea enunțului interogativ într-un enunț asertiv).

Din perspectiva analistului – postură în care intenționăm să ne situăm și noi, prin această cercetare – nucleul interacțional „întrebare-răspuns” este un prilej de analiză pragmatică a comunicării, în varianta ei biblică.

Există situații în care interogația și exclamația se exprimă prin unul și același enunț (întrebare dublată de mirare, consternare, admirație, dezaprobare etc.), marcate grafic prin semnele de rigoare (?! sau !?! sau ?? etc.).

Așadar, propunem o lucrare de retorică aplicată unui corpus de texte cu un specific anume, bine conturat. Dacă omul întreabă și se întreabă, se miră, își exprimă diverse stări sufletești în legătură cu ceea ce vede, aude și simte direct în realitatea telurică, aceste interogații trebuie să fie cu atât mai pronunțate când vizează o ființă supranaturală, invizibilă, perceptibilă întru trăire spirituală și când este vorba despre relația fapturilor umane cu această ființă superioară, din principiu.

În consecință, vom putea să extragem un corpus bogat de enunțuri interogative, pe care le vom analiza cu mijloacele clasice și moderne de cercetare a faptelor de limbă.

Într-o primă fază, vom încerca să realizăm o tipologie a acestora, după criteriile oferite de metodele utilizate (formale, descriptive, logico-semantice, pragmatice etc.). În mod cert, vom găsi întrebări retorice, întrebări-cerere de informație, întrebări-cerere de confirmare; întrebări închise/deschise; întrebări simple/dezvoltate, întrebări-sinteză etc.

În faza următoare, vom trece la analiza straturilor de suprafață și a straturilor de profunzime ale acestor structuri. În acest scop, vom utiliza metodele și instrumentele de lucru cele mai diverse:

- Gramatica descriptivă (tradițională și normativă):
 - a) pentru cuvinte cu valoare interogativă/exclamativă: pronume, adverbe, interjecții, verbe;
 - b) enunțuri simple, dezvoltate;
 - c) intonație specifică etc.

Altfel spus, vom realiza analize morfologice, sintactice (inclusiv topica) și fonologice (referitoare la accentul „logic” în frază)².

- Gramatica generativ-transformațională, (structurală, în principiu), pentru a arăta cum, anume, se (auto)generează aceste structuri din nucleul logic al respectivelor acte de vorbire.
- Gramatica sensului și a expresiei (de tipul celei scrise de Patrick Charaudeau pentru limba franceză), pentru a vedea cum se actualizează sensurile cuvintelor selectate în fiecare enunț cu scopul de a exprima maximum de semnificație în minimum de secvențe morfo-sintactice și lexicale.
- Pragmatica lingvistică ne va ajuta să descifrăm, sub toate acestea, valorile actelor de vorbire (mai ales ilocuționarul și perlocuționarul) din enunțurile analizate, din perspectiva competenței lingvistice, dar și a eficienței enunțului. Vom porni de la funcțiile acestuia, așa cum au fost definite de J. L. Austin și J. R. Searle, dar vom ajunge până la principiile dialogului, formulate de Paul Grice (având în vedere perechea „întrebare-răspuns”), dar și teoriile prezumției și implicitei, din teoria riturilor comunicaționale ale lui Erwing Goffman sau ale interacțiunilor verbale, formulate de Catherine Kerbrat-Orecchioni și școala sa.

Evident, în toată această analiză, vom avea în vedere resursele specifice limbii române. De aceea, vom examina

² Ceea ce Laurenția Dascălu-Jinga numește „melodia limbii”, cf. *Melodia vorbirii în limba română*, București: Editura Univers Enciclopedic, 2001.

comparativ mai multe ediții succesive ale Bibliei³, de la cea veche, din 1688, până la cea de astăzi. Uneori, pentru verificarea particularităților unor construcții cu bogată încărcătură logico-semantică și lingvistică, vom proceda și la mici analize filologice, în sensul că vom compara respectivele structuri din română cu cele din greacă, latină ș.a.

Din această analiză, care va valorifica, în intențiile noastre, teoriile lingvistice, dar și pe ale argumentării, retorica clasică, dar și retoricile moderne, vom putea sintetiza, credem, concluzii interesante cu privire la tezaurul de gândire și simțire pe care textele biblice îl transmit.

2. STADIUL CERCETĂRILOR

Varianta religioasă a limbii române folosită în textele creștine și, în special, în *Biblie*, și-a pus amprenta, de-a lungul timpului, asupra istoriei și dezvoltării limbii române literare, influența sa fiind una deosebit de pregnantă. Deși limbajul biblic a avut o astfel de importanță, acestuia nu i s-a acordat suficient de multă

³ Am avut în vedere diferite traduceri ale Bibliei, acestea oferindu-ne posibilitatea unor analize comparativ-diacronice, prin care se pot evidenția particularitățile limbii române de-a lungul timpului, așa cum afirmă și E. Munteanu: „*Pentru studiul semanticii lingvistice din scrierile epocii de început a românei literare, traducerea au o importanță capitală, determinată de posibilitatea oferită de confruntarea cu originalul, de a stabili cu exactitate funcțiile semantice sau sintactice ale unităților lingvistice ale textului rezultat prin traducere; aceasta cu atât mai mult, cu cât este vorba de traduceri literale, în cazul cărora ignorarea de către traducător a diferențelor de expresie între cele două limbi aflate în contact lingvistic a condus uneori la producerea unui text care, nu numai pentru cititorul contemporan, dar chiar și pentru exegetul avizat de astăzi poate fi ininteligibil sau greșit interpretat.*”, cf. E. Munteanu, 2008, p. 50.